

Якщо з дорослими ми можемо проговорити певні моменти, то з дітьми все інакше. Потрібно комунікувати з ними невербально, часто на символічному рівні. Батьки часто задають питання: «Чи багато занять з арт-терапії потрібно відвідати, щоб побачити результат?» Відтак, спираючись на власний досвід, можемо сказати, що чим більше занять відбується, тим кращий та триваліший ефект буде отриманий. Але вже після 2-3 занять батьки помічають, що діти стають спокійнішими, більш розслабленими, менше тривожаться, краще сплять.

Отже, як бачимо з викладеного вище матеріалу, що арт-терапія є ефективним інструментом. Діти приходять з різними симптомами: страх, тривога, агресія тощо і арт-терапія допомагає їм зцілитися, адже вони створюють ту історію, яку їм треба прожити.

Список використаних джерел

1. Бабій°І.°В. Теорія і практика арт-терапії : навчально-методичний комплекс / Уклад. І.°В.°Бабій. Умань : Алмі, 2014. 44°с.
2. Калька°Н., Ковальчук°З. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч.°1. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 232°с.
//URL:<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3301/1/АртТерапія-19-10-20.pdf>
3. Тараненко°Р.°К., Горбань°О.°В. Практична арт-терапія : збірник арттерапевтичних технік і методик. Кропивницький : НВЦ УІАТАП, 2020. 85°с.

Хоменко Марина,
викладачка Полтавської дитячої
музичної школи №3 ім. Бориса Гмирі,
Марусич Євген,
викладач Полтавської дитячої музичної
школи №3 ім. Бориса Гмирі
(м. Полтава)

ІСТОРІЯ ТА РОЗВИТОК ГІТАРНОГО МИСТЕЦТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Анотація. У статті розглянуто тенденції розвитку гітарного мистецтва. Окреслено зростання інтересу до гітари, показано поєднання класичної гітари з фольклором як перспективного напрямку для вітчизняної композиторської практики.

Ключові слова: гітара, тенденція, репертуар, твір, музичне мистецтво, музична освіта.

Гітарне мистецтво є одним із провідних напрямів сучасної виконавської діяльності. Зростання інтересу до інструменту, яке наявне як серед професіоналів, так і аматорів, зумовлює сталий розвиток практики гри на гітарі. Моніторинг актуальних тенденцій є завданням, вирішення якого сприятиме формуванню професійного майстерного рівня гри на цьому інструменті.

Гітара – один з найулюбленіших і популярних інструментів у багатьох країнах світу. Мистецтво гри на гітарі є сферою музичного виконавства, що має не надто тривалу історію. Існує два підходи до історії створення і функціонування гітари. Одні дослідники відраховують тисячоліття, а інші стверджують, що гітарі усього лише пару століть. Як не дивно мають рацію обидві точки зору. Серед хордофонів, попередників гітари, можна назвати давньоєгипетську наблу, а також кіннор, який нерідко згадується в Біблії. З іншого боку, відомо, що сучасного вигляду гітара набула порівняно недавно – тільки в середині XIX століття іспанський майстер А.°Торрес (1817-1892) довів її форму до класичного зразка. На міжнародній науково-практичній конференції «Класична гітара: Сучасне виконавство та викладання» піднімали питання про рівень гітарного академічного виконавства. Наголошували на тому, що класична гітара, незважаючи на свою багату історію, інструмент порівняно молодий, а виконавське мистецтво в цій області розвивається стрімко.

Перше зображення музичного інструменту, що формою нагадує гітару, було виявлено при археологічних розкопках храму Бель у Нуффарі

(Ніпурі), розташованому на колишній території Шумеро-Вавілонії. На глиняному барельєфі, що відноситься до середини III тисячоліття до н. е., зображено пастуха, що сидить на камені і грає на музичному інструменті.

Перші відомі нам свідчення про українських гітаристів відносяться до XVIII століття, хоча оптимістично налаштовані дослідники (М.°Закревський, М.°Смирнов) побачили гітару на відомій фресці Софії Київської (початок XI століття). Звичайно, хотілося би назвати цей інструмент гітарою, але це не так.

Почавши свій шлях від поодиноких яскравих виконавців, гітарне мистецтво стає масовим, аотже, і невід'ємною частиною музичної освіти. Розглянемо історичні передумови становлення вітчизняної гітарної освіти в контексті трьох періодів розвитку музичної освіти.

Перший період (сер. XIX – поч. XX ст., до 1912 р.) – перші згадки про виконавську діяльність гітаристів. Перші відомості про навчання гри на гітарі знаходимо в стінах Львівської греко-католицької семінарії. Зі стін семінарії вийшов І. Сінкевич – старий товариш і одночасно вчитель М. Вербицького, під керівництвом якого майбутній композитор опановував основи гри на гітарі. Автор музики національного гімну М. Вербицький залишив після себе низку творів для гітари та транскрипцій музики європейських композиторів, а найголовніше – посібник «Поученіє Хітари», який можна вважати першим підручником для оволодіння майстерністю гри на гітарі.

Другий період (1913–1938°рр.) – гітарне мистецтво виходить із кризи у світовому масштабі, що відобразилось на вітчизняному виконавстві та педагогіці. Гра на гітарі привертає увагу професійних музикантів, досліджуються виконавські можливості інструмента, його будова та репертуар.

Третій період (1939–1961 рр.) – перші успіхи гітарної освіти на конкурсній арені, поява гітарного класу в Київській консерваторії, евакуація митців увоєнні роки та вплив політики на розвиток гітари в системі музичної

освіти. Виконавши твори з репертуару А. Сеговії, звання дипломанта здобув гітарист К. Смага, який разом із М. Прокопенком у 1940 р. став першим студентом-гітаристом у Київській консерваторії.

У контексті популярної культури середини ХХ століття гітарне мистецтво проаналізовано у статті Є.°Мошака. Автор у процесі порівняльного аналізу академічної та популярної музичних тенденцій цього періоду зазначає, що гітарне виконавство здобуло популярності серед широкого суспільного загалу саме в масовому середовищі, наприклад, у джазі та року, які зайняли ключову позицію в західноєвропейській сучасній культурі.

Проаналізований аспект розвитку джазової гітари Є.°Мошаком важливий з позиції історико-культурологічного аналізу, адже враховуючи багатство і різноманітність технічних виконавських засобів у музичній культурі середини ХХ століття, гітарна галузь систематично збільшує стильовий арсенал виконавських можливостей та під впливом культурно-історичної трансформації формовує нові художні форми інструментального (гітарного) мистецтва. Імпровізаційність як основний чинник гітарної виконавської практики у музичній культурі середини ХХ століття став стимулом для створення універсальної технічно-виконавської бази гітаристів. У середині ХХ століття вбачаємо діалог академічної та фольклорної музично-виконавських традицій, які стійко увійшли у творчо-виконавську діяльність сучасних гітаристів. Отже, аналіз еволюції гітарного мистецтва у історико-культурологічному контексті дозволив Н. Якименко визначити цей процес як «інші шляхи», акцентуючи увагу на трансформаційних процесах розвитку цього явища та його синкретичних музично-стильових тенденціях. У ХХ ст. репертуар для гітари істотно розширюється, як за рахунок сучасних творів, написаних спеціально для неї, так і шляхом перекладень для гітари музики попередніх епох. Гітаристи стали грати лютневу музику, сонати і партіти І. С. Баха, твори іспанських і латиноамериканських авторів. У порівнянні з ХІХ ст. істотно змінилася техніка гри, у зв'язку із чим

посилилися її динамічні та виразні можливості. Так, справжньою революцією став перехід на нігтьовий спосіб звуковидобування. Формується особливий гітарний репертуар, основною властивістю якого була опора на фольклор і класико-романтичні традиції.

Варто наголосити, що український геній Тарас Шевченко не тільки чудово співав пісні та арії, а, за свідченням сучасників, нерідко акомпанував собі на фортепіано, чи на гітарі.

На завершення короткої історичної довідки про гітарне мистецтво в країні, зауважимо, що далеко не кожна європейська країна може пишатися тим, що її національний гімн був створений як солоспів під супровід шестиструнної гітари, а саме так народилася патріотична пісня «Ще не вмерла Україна».

Встановлено, що формування академічного напрямку в гітарному мистецтві відбувалося в різних національних культурах у декількох площинах. У музично-виховному процесі найбільш ефективними є організовані форми залучення людей до цілісного сприйняття музичного мистецтва. Зростаючий попит дітей підліткового віку на застосування гітари в колективному музикуванні зумовив появу класичних ансамблів гітаристів у різних спеціальних музичних та позашкільних закладах освіти. У XX столітті репертуар для гітари істотно розширився як за рахунок сучасних творів, написаних спеціально для неї, так і шляхом аранжування для гітари музики попередніх епох. Істотно змінилася техніка гри, з'являються нові прийоми гри, що частково прийшли з народних шкіл, частково з музичного авангарду.

Список використаних джерел

1. Буяльська[°]Т.[°]Б., Сідлецька[°]Т.[°]І. Практична культурологія. Частина I : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2012. 108[°]с.
2. Сидоренко[°]В.[°]Л. Гітарне мистецтво у Львові / *Гитара. ua*. 2008. №[°]1. С. 22–23.